

CARTEA DE PE NOPTIERĂ

MICHEL TOURNIER, laureat al Premiului Goncourt, s-a născut la Paris în 1924. Educația i-a fost marcată de cultura germană, muzică și catolicism. Deși a studiat filozofia la Sorbona și Tübingen, urmând cursurile celebrului Maurice de Gandillac, nu a reușit să fie profesor de liceu, cum și-ar fi dorit, pentru că a ratat examenul de *agrégation*. A lucrat ca jurnalist la Radio France și Europe 1, a colaborat la *Le Monde* și *Le Figaro*, iar între 1956 și 1968 a fost redactor la Plon, ocupându-se de traduceri din germană. În 1967 și-a publicat primul roman, *Vendredi ou les Limbes du Pacifique*, inspirat de *Robinson Crusoe* al lui Daniel Defoe și recompensat cu Marele Premiu pentru Roman al Academiei Franceze. În 1970 *Le Roi des aulnes* a obținut Premiul Goncourt și s-a vândut în 4 milioane de exemplare. A urmat, în 1971, *Vendredi ou la vie sauvage*, versiune simplificată a cărții *Vendredi ou les limbes du Pacifique*, devenită o lectură școlară clasică și vândută în 7 milioane de exemplare. Universul românesc al lui Tournier, populat de monștri, căpcăuni, gemeni, androgini, este traversat de tema inversiunii, oscilând între realism și fantastic. Subiectele filozofice, miturile, religiile, Istoria sunt redată într-o formă „tradițională și liniștitoare“, care a contribuit imens la popularitatea sa.

SCRIERI PRINCIPALE:

Romane: *Vendredi ou les limbes du Pacifique*, 1967 (*Vineri sau limburile Pacificului*), *Le Roi des aulnes*, 1970 (*Regele arinilor*), *Vendredi ou la vie sauvage*, 1971 (*Vineri sau viața sălbatică*), *Les Météores*, 1975 (*Meteorii*), *Gaspard, Melchior et Balthazar*, 1980 (*Gaspar, Melchior și Baltazar*), *Gilles & Jeanne*, 1983 (*Fecioara și căpcăunul*), *La Goutte d'Or*, 1985 (*Picătura de aur*), *Eléazar ou la Source et le Buisson*, 1996 (*Eleazar sau izvorul și rugul*).

Povestiri și nuvele: *Le Coq de bruyère*, 1978 (*Piticul roșu*), *La Fugue du Petit Poucet*, 1979 (*Fuga lui Tom Degețel*), *Barbedor*, 1980 (*Barbă-de-aur*), *Le médianoche amoureux*, 1989 (*Amanții taciturni*).

RADU SERGIU RUBA este scriitor, traducător și radiojurnalist. A mai tradus, împreună cu Manuela Vrabie, *A treia femeie* de Gilles Lipovetsky, texte din literatura francofonă contemporană incluse în proiectul european LITERATURE EXPRESS EUROPE 2000 (autori precum Olivier Rolin, Nicolas Ancion, Corine Desarzens), precum și *Jurnal extim* de Michel Tournier (în curs de apariție la Editura Humanitas).

Michel Tournier

Vineri
sau viața sălbatică

Traducere din franceză de
RADU SERGIU RUBA

HUMANITAS

BUCUREȘTI

Colecție inițiată de
IOANA PÂRVULESCU

Coperta
ANGELA ROTARU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
TOURNIER, MICHEL

Vineri sau viața sălbatică / Michel Tournier;
trad.: Radu Sergiu Ruba. – București: Humanitas, 2008
ISBN 978-973-50-2077-4

I. Ruba, Radu Sergiu (trad.)

821.133.1-31=135.1

MICHEL TOURNIER
VENDREDI OU LA VIE SAUVAGE
© Michel Tournier, 1971

© HUMANITAS, 2008, pentru prezenta versiune românească

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi CARTE PRIN POȘTĂ: tel./fax 021/311 23 30
C.P.C.E. – CP 14, București
e-mail: cpp@humanitas.ro
www.librariilehumanitas.ro

Lui Laurent

La sfârșitul zilei de 29 septembrie 1759, cerul se întunecă dintr-odată în regiunea arhipelagului Juan Fernandez, la vreo șase sute de kilometri în largul coastei chiliene. Echipajul Virginiei se adună pe punte să vadă măruntele flăcări ce se aprindeau pe la extremitățile catarangelor și ale vergilor. Erau focurile Sfântului Elm, un fenomen datorat electricității atmosferice, care prevestește o furtună violentă. Din fericire, corabia Virginia pe care călătorea Robinson nu avea să se teamă de nimic, nici măcar de cea mai strașnică vijelie. Era o galiotă olandeză, o navă mai degrabă rotundă, cu catarge joase, deci greoaie și nu prea iute, dar de o neobișnuită stabilitate pe vreme rea. De aceea seara, când căpitanul Van Deyssel văzu că o pală de vânt face ca o pânză să pocnească asemenea unui balon, le ordonă oamenilor săi să strângă și celelalte pânze și să se închidă împreună cu el sub punte, așteptând ca furtuna să treacă. Singura primejdie de temut erau recifele și bancurile de nisip, dar

hărțile nu indicau deloc așa ceva și se părea că Virginia putea să lunece cale de sute de kilometri sub furtună fără a întâlni nimic.

Drept care căpitanul și Robinson jucau tihnit cărți, în timp ce afară uraganul se dezlănțuia. Era pe la mijlocul secolului al XVIII-lea, când mulți europeni – mai cu seamă englezi – plecau să se stabilească în America spre a face avere. Robinson își lăsase soția și cei doi copii la York, pentru ca el să exploreze America de Sud și să vadă dacă ar putea organiza schimburi comerciale rodnice între țara sa și Chile. În urmă cu câteva săptămâni, Virginia ocolise continentul american, trecând voiniceste de cumplitul cap Horn. Acum, ea urca spre Valparaiso, unde Robinson avea de gând să debarce.

— Nu credeți că această furtună va întârzia mult sosirea noastră în Chile? îl întrebă el pe căpitan făcând cărțile.

Căpitanul îl privi cu un vag surâs ironic, mângâindu-și paharul de rachiu de ienupăr, băutura sa preferată. Avea mult mai multă experiență decât Robinson și adesea făcea haz de nerăbdarea tinerească a acestuia.

— Când întreprinzi o călătorie precum aceasta pe care o faci dumneata, îi spuse el după ce trase o dată din pipă, pornești când vrei tu și ajungi când vrea Dumnezeu.

Apoi destupă un butoiăș de lemn în care își ținea tutunul și-și strecură înăuntru lungă pipă de porțelan.

— În felul ăsta, explică el, e la adăpost de izbituri și se pătrunde de mireasma de miere a tutunului.

Închise butoiașul cu tutun și se lăsă leneș pe spate.

— Vezi, spuse el, avantajul furtunilor constă în faptul că te scapă de orice grijă. Împotriva elementelor dezlănțuite, nu e nimic de făcut. Și atunci nu faci nimic. Te lași în voia destinului.

Chiar în acea clipă, felinarul atârnat de un lanț și care lumina cabina descrie un violent arc de cerc și zbură în țandări izbindu-se de tavan. Înainte de a se face beznă de-a binelea, Robinson mai avu timp să-l vadă pe căpitan azvârlit cu capul înainte peste masă. Robinson se ridică și se îndreptă spre ușă. O rafală de aer îl făcu să priceapă că ușa nu mai exista. După tangajul și ruliul ce țineau de mai multe zile, lucrul cel mai înspăimântător acum era că nava nu se mai mișca deloc. Se înțepenise pesemne pe un banc de nisip ori pe recife. În slaba lucire a lunii pline, umbrită de nori, Robinson desluși pe punte un grup de oameni care se chinuiau să lanseze la apă o barcă de salvare. Tocmai se îndrepta spre ei, când o izbitură nemaipomenită zgudui vasul. Un val uriaș se prăvăli numaidecât peste punte și mătură tot ce se găsea acolo, oameni și materiale.

Când Robinson își recăpătă cunoștința, era culcat cu fața în nisip. Un val se rostogoli peste prundișul umed și veni să-i scalde picioarele. Se întoarse pe spate. Pescăruși negri și albi se roteau pe cerul redevenit albastru după furtună. Robinson făcu un efort să se așeze și simți o durere ascuțită în umărul stâng. Plaja era presărată cu pești morți, cochilii sparte și alge negre azvârlite de valuri. La vest, o faleză stâncoasă intra în mare și se prelungea printr-un lanț de recife. Acolo se ridica silueta Virginiei cu catargele sale smulse și cu odgoanele fluturând în vânt.

Robinson se ridică și făcu doi-trei pași. Nu era rănit, dar umărul vătămat continua să-l doară. Cum soarele începea să ardă, își improvază un fel de șapcă, răsucind niște frunze mari ce creșteau în apropierea țărmlui. Culese apoi o creangă bună să-i servească drept băț și se adânci în pădure.

Trunchiurile prăbușite și lianele ce atârnav din ramurile de sus alcătuiau laolaltă o încâlceală greu de străpuns, și adesea Robinson se târa în patru labe ca să poată înainta. Nici un zgomot nu se

auzea, nu se ivea nici o vietate. De aceea Robinson fu nespus de uimit să zărească la vreo sută de pași silueta unui țap sălbatic cu părul foarte lung, care se ridica neclintit și părea că se uită la el. Azvârlindu-și bățul, prea ușor, Robinson înșfăcă un buștean gros pe care putea să-l întrebuințeze ca măciucă. Când ajunse lângă țap, sălbăticiunea își plecă țeasta și mârâi surd. Robinson crezu că se va năpusti asupra lui. Ridică măciuca și izbi din toate puterile între coarnele țapului. Animalul căzu în genunchi, apoi se răsturnă pe o rână.

După câteva ore de mers neobosit, Robinson ajunse la poalele unui masiv de stânci îngrămadite în dezordine. Descoperi intrarea unei peșteri umbrite de un cedru uriaș; dar nu făcu decât vreo câțiva pași înăuntru, căci prea era adâncă pentru a putea fi explorată în aceeași zi. Preferă să escaladeze stâncile ca să îmbrățișeze cu privirea o vastă întindere. Astfel, în picioare în vârful celei mai înalte stânci, constată că marea înconjură din toate părțile uscatul pe care se găsea și că nici o urmă de așezare omenească nu i se înfățișa dinaintea ochilor: se afla deci pe o insulă pustie. Așa se explica imobilitatea țapului pe care-l ucisese. Animalele sălbatice care n-au văzut niciodată omul nu se îndepărtează la apropierea sa. Dimpotrivă, îl urmăresc cu oarecare curiozitate.

Robinson era copleșit de tristețe și de oboseală. Rătăcind pe la poalele marii stânci, descoperi un soi de ananas sălbatic pe care îl tăie în bucățele cu briceagul și-l mănca. Apoi se strecură sub un stei de piatră și adormi.